

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru – A. Brăgaru
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – N. Budăi, I. Dutca, D. Băbălău

ÎNCHEIERE

14 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Victor Burduh
Maria Ghervas

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „DFN”, reprezentată de avocații Aureliu Colenco și Denis Calaida,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Societatea cu Răspundere Limitată „DFN” împotriva Băncii Comerciale „Moldova-Agroindbank” Societate pe Acțiuni cu privire la constatarea ineficienței actului juridic și anularea declarației de reziliere ineficiente,

împotriva deciziei din 19 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis apelul declarat de către Banca Comercială „Moldova-Agroindbank” Societate pe Acțiuni, s-a casat hotărârea din 02 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a emis o nouă hotărâre,

constată:

La 18 februarie 2020 SRL „DFN” a depus cerere de chemare în judecată, completată la 27 februarie 2020, împotriva BC „Moldova-Agroindbank” SA, prin care a solicitat constatarea ineficienței scrisorii nr. S472/E00018 din 04 februarie 2020 emisă de BC „Moldova-Agroindbank” SA către SRL „DFN”, anularea declarației de reziliere ineficiente a contractului nr. 2625031 din 10 ianuarie 2019 privind deschiderea și deservirea contului curent. (f.d. 32, vol. I)

În motivarea acțiunii reclamanta SRL „DFN” a indicat că în adresa sa a fost expediată de către BC „Moldova-Agroindbank” SA notificarea nr. S472/E00018 din 04 februarie 2020, privind intenția de rezoluțiune unilaterală la data de 03 aprilie 2020 a contractului nr. 2625031 din 10 ianuarie 2019 privind deschiderea și deservirea contului curent pentru persoane juridice.

La data de 06 februarie 2020 SRL „DFN” prin scrisoarea cu nr. S472/I00040 a depus obiecții la BC „Moldova-Agroindbank” SA, însă nu au primit vreo reacție la obiecțiile sale.

Reclamanta consideră că banca nu a avut temei pentru declararea rezoluțiunii contractului de cont curent, or aceasta nu s-a asigurat că reclamanta are alte posibilități de efectuare a decontărilor. În acest sens, BC „Moldova-Agroindbank” SA urma să solicite de la SRL „DFN” informația dacă ultima are deschise alte conturi curente la alte bănci, în scopul confirmării faptului că reclamanta poate beneficia în alt mod de posibilitatea efectuării decontărilor prin virament.

Respectiv, o asemenea solicitare din partea băncii nu a parvenit, iar reclamanta nu are alte conturi în alte bănci comerciale.

Reclamanta a evidențiat că scrisoarea de rezoluțiune datează cu 04 februarie 2020, iar data pentru rezoluțiune a fost indicată 03 aprilie 2020. În atare circumstanțe se constată că, banca nu numai că nu a clarificat situația dacă reclamanta are alte conturi bancare, dar nici nu a acordat un termen suficient pentru a clarifica situația și a deschide alt cont în altă bancă, or conform art. 45 alin. (4) din Legea nr. 114 din 18 mai 2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, în cazul în care se convine în contractul-cadru, prestatorul de servicii de plată poate rezoluționa unilateral un contract-cadru încheiat pe o durată nedeterminată prin transmiterea unui preaviz, pe suport de hârtie sau pe alt suport durabil ori în alt mod convenit de părți (e-mail, sms etc.), cu cel puțin 2 luni înainte.

Scrisoarea a fost recepționată la data de 05 februarie 2020, respectiv 2 luni expiră la data de 05 aprilie 2020, deci rezoluțiunea nu poate avea loc mai înainte de data de 05 aprilie 2020. În scrisoarea de reziliere, banca a invocat prevederile art. 5 alin. (3) din Legea nr. 308 din 22 decembrie 2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.

Cu referire la criteriul prevăzut la art. 5 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 308 din 22 decembrie 2017, a invocat că banca deține toate documentele necesare pentru identificarea clientului SRL „DFN”, copia actului de înregistrare și a extrasului din Registrul de stat fiind prezentate, respectiv, în legătură cu această cerință nu pot fi aplicate măsuri de precauție.

Cu referire la criteriul prevăzut la art. 5 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 308 din 22 decembrie 2017 a indicat că, potrivit pct. 30 din Regulamentul cu privire la cerințele privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului în activitatea băncilor, aprobat prin Hotărârea Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr. 200 din 09 august 2018 - „(...) Dacă nu există motive de suspiciune și în cazul în care a fost epuizate toate mijloacele posibile stabilite conform pct. 29, nu s-a identificat nici o persoană în calitate de beneficiar efectiv, persoana fizică care ocupă funcția de administrator al clientului este considerată beneficiar efectiv. (...)”. Prin prisma normei citate, reiese că banca nu este în drept de a rezilia contractul, invocând imposibilitatea identificării beneficiarului efectiv, norma prevăzând alte consecințe pentru astfel de cazuri. Mai mult decât atât, este de relevat că banca nu i-a informat despre existența cărorva suspiciuni legate de beneficiarul efectiv și nu le-a acordat posibilitatea prezentării actelor relevante în acest sens, ce îi îndreptățește să concluzioneze asupra executării în mod abuziv de către bancă a sarcinilor impuse de legislația cu privire la spălarea banilor.

Cu referire la criteriul prevăzut la art. 5 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 308 din 22 decembrie 2017 a menționat că, extrasul din Registrul de stat al persoanelor juridice conține informația privind genurile de activități desfășurate de SRL „DFN”.

Alte activități decât cele indicate în listă nu sunt desfășurate. Respectiv, nici potrivit acestui criteriu nu pare a fi posibilă aplicarea măsurilor de precauție.

Potrivit art. 5 alin. (3) din Legea nr. 308 din 22 decembrie 2017 „(...) în acest caz, entitățile raportoare sunt în drept să nu explice clientului motivul refuzului”, această normă nu trebuie interpretată ca posibilitate de aplicare abuzivă a măsurilor de precauție și de reziliere arbitrară a contractului. Pentru a crea certitudine asupra circumstanțelor este necesar ca astfel de măsuri să fie totuși motivate, or, scrisoarea menționată din partea băncii naște suspiciuni puternice, nefiind clar, în raport cu circumstanțele de fapt, căror anume cerințe nu s-a conformat SRL „DFN”.

Prin hotărârea din 02 iulie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de SRL „DFN”

S-a constatat ineficiența scrisorii nr. S472/E00018 din 04 februarie 2020 emisă de către BC „Moldova-Agroindbank” SA în adresa SRL „DFN” privind rezilierea unilaterală din data de 03 aprilie 2020 a contractului nr. 2625031 din 10 ianuarie 2019 privind deschiderea și deservirea contului curent pentru persoanele juridice încheiat cu compania SRL „DFN”.

În rest, cererea de chemare în judecată s-a respins ca fiind neîntemeiată. (f.d. 91, 93-104, vol. I)

Instanța de fond a reținut că odată cu încheierea contractului privind deschiderea și deservirea contului curent pentru persoane juridice au fost prezentate actele necesare în vederea identificării clientului, fapt confirmat și prin conținutul contractului, iar în copia extrasului din registrul de stat al persoanelor juridice este indicat obiectul principal de activitate al SRL „DFN”, fiind înregistrate 20 de poziții, precum și persoana fizică care deține funcția de administrator.

În opinia instanței de fond, prin prisma prevederilor pct. 26, 29 și 30 din Regulamentul cu privire la cerințele privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului în activitatea băncilor, aprobat prin Hotărârea Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr. 200 din 09 august 2018, rezultă că banca nu era în drept să notifice despre rezilierea contractului pe motivul invocării imposibilității identificării beneficiarului efectiv, ori aceasta din urmă avea la dispoziție toate actele necesare. Mai mult, nu au fost prezentate probe care să confirme faptul că banca a informat clientul despre existența cărorva suspiciuni legate de beneficiarul efectiv precum și a acordat posibilitatea prezentării actelor relevante în acest sens.

Instanța a mai concluzionat, că reieșind din prevederile art. 1753 din Codul civil banca urma să se asigure dacă clientul, până la declararea rezoluțiunii contractului de cont curent, are alte posibilități de efectuare a decontărilor prin virament. Prin referința/scrisoarea înregistrată cu nr. S472/I00040 la 06 februarie 2020 la sediul băncii, SRL „DFN” a informat că nu are deschise alte conturi în alte bănci comerciale.

Instanța de fond a mai atras atenția că scrisoarea privind rezilierea contractului a fost emisă la 04 februarie 2020, iar data pentru rezilierea unilaterală fiind indicată 03 aprilie 2020, pe când scrisoarea a fost recepționată de SRL „DFN” la 05 februarie 2020, iar cele două luni urma să expire la 05 aprilie 2020.

BC „Moldova-Agroindbank” SA, în termen, a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 02 iulie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, indicând că temei de reziliere a contractului a servit prevederile art. 5 din Legea nr. 308 din 22

decembrie 2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.

Prin decizia din data de 09 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de BC „Moldova - Agroindbank” SA.

S-a menținut hotărârea din 02 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru. (f.d. 195, 196-217, vol. 1)

Prin decizia din data de 22 decembrie 2021 a Curții Supreme de Justiție s-a admis recursul declarat de BC „Moldova-Agroindbank” SA.

S-a casat decizia din 09 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău emisă în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a SRL „DFN” împotriva BC „Moldova-Agroindbank” SA cu privire la constatarea ineficienței actului juridic și anularea declarației de reziliere, cu remiterea cauzei pentru rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, de un alt complet de judecători. (f.d. 35-43, vol. II)

Rejudecând cauza, Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 19 mai 2022 a admis cererea de apel declarată de BC „Moldova-Agroindbank” SA.

A casat hotărârea din data de 02 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și a adoptat o nouă hotărâre.

A respins cererea de chemare în judecată depusă de SRL „DFN” împotriva BC „Moldova-Agroindbank” SA cu privire la constatarea ineficienței actului juridic și anularea declarației de reziliere ineficiente ca fiind neîntemeiată. (f.d. 85, 86-105, vol. II)

În susținerea concluziei sale instanța de apel a reținut că fiind un contract de executare succesivă, contractul de cont curent bancar poate fi reziliat, astfel încât, denunțarea unilaterală, în cazul contractului pe durată nedeterminată, o poate realiza oricare dintre părți, dacă din contract sau din uzanțe nu rezultă un alt termen, sub sancțiunea de daune-interese.

Raportând dispozițiile art. 195, art. 199, art. 733, art. 747, art. 748, art. 1228, art. 1233 din Codul civil, dispozițiile Legii cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului nr. 308 din 22 decembrie 2017 la circumstanțele de fapt ale cauzei, instanța de apel a notat ca BC „Moldova-Agroindbank” SA a respectat prevederile legale referitor la remiterea notificării de reziliere a contractului. Acest drept rezultă din clauzele contractuale pct. 8.4 din contract ce au la baza un temei ce rezultă din obligații stabilite de lege.

Instanța de apel a reținut că motivul emiterii scrisorii nr. S471/E00018 din 04 februarie 2020 este prevăzut în dispozițiile Legii nr. 308 din 22 decembrie 2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, care au drept scop instituirea de măsuri de prevenire și de combatere a spălării banilor care să contribuie la asigurarea securității statului, având ca scop protejarea sistemului național financiar-bancar, financiar-nebancar și a liber-profesioniștilor, apărarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor fizice și juridice, precum și ale statului.

Astfel, solicitarea declarării drept ineficientă a scrisorii nr. S471/E00018 din 04 februarie 2020, nu poate fi admisă în contextul în care ultima a fost întocmită în baza unei obligațiuni legale precum și a prevederilor contractuale dintre părți, iar argumentele SRL „DFN” cu referire la lipsa condițiilor stabilite de lit. a), b) și c) din art. 5 alin. (2) ale Legii nr. 308 din 22 decembrie 2017 urmând a fi interpretate în coroborare cu prevederile contractului cât și a informației prezentate de către

Procuratura Anticorupție în adresa băncii, potrivit căreia, încheierea instanței de judecată, prin care a fost aplicat sechestrul pe bunurile lui Andriy Minayev (administrator al SRL „DFN”), stabilite ca fiind de facto a învinuitului Ilan Șor, precum și ordonanța de aplicare a sechestrului sunt valabile, nefiind anulate. Raportând dubiile rezonabile ce au la bază o obligațiune legală în cazul unor suspiciuni de spălare a banilor la dreptul băncii de a solicita rezilierea în temeiul contractului, instanța de apel atestă o ingerință care este una proporțională și care urmărește un scop legitim ori motivul rezilierii este unul temeinic, fiind întrunite condițiile inclusiv cu privire la termen, și anume, termenul de 15 zile prevăzut de art. 1233 din Codul civil.

Instanța de apel consideră că soluția instanței de fond este contrară criteriului prevăzut de art. 5 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 308 din 22 decembrie 2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, potrivit cărora măsurile de precauție privind clienții cuprind înțelegerea scopului și a naturii dorite a relației de afaceri și, dacă este necesar, obținerea și evaluarea informației privind acestea, ori analiza acestui aspect devine inevitabil, în situația în care prin scrisoarea nr. S472/E00018 din 04 februarie 2020 BC „Moldova-Agroindbank” SA a informat SRL „DFN” că potrivit prevederilor Legii nr. 308 din 22 decembrie 2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, banca este obligată să aplice măsuri de precauție privind clienții săi, în vederea înțelegerii scopului și a naturii dorite a relației de afacere cu banca.

La data de 03 august 2022 SRL „DFN”, reprezentată de avocații Aureliu Colenco și Denis Calaida, a declarat recurs, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei din 19 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, cu menținerea hotărârii din 02 iulie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru. (f.d. 109-112, vol. II)

În motivarea recursului reprezentanții recurente au invocat că decizia instanței de apel este ilegală deoarece s-a aplicat prevederile Codului civil în redacția de până la 01 martie 2019, respectiv s-a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată.

Recurenta consideră că la soluționarea litigiului instanța nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, și anume, Regulamentul cu privire la cerințele privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului în activitatea băncilor, aprobat prin Hotărârea Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr. 200 din 09 august 2018.

De asemenea, a menționat că instanța de apel a constatat valabilitatea și eficiența declarației de rezoluțiune a contractului pe un temei pe care nici BC „Moldova-Agroindbank” SA nu l-a indicat în notificare sa din 04 februarie 2020. Respectiv, banca nu și-a exercitat dreptul de rezoluțiune în temeiul art. 1233 din Codul civil (în redacția de până la 01 martie 2019), iar instanțele nu au fost însărcinate cu examinarea oportunității rezoluțiunii contractului pentru temeiul respectiv.

În conformitate cu articolul 433 lit. a), b), c) și d) din Codul de procedură civilă, instanța de judecată a verificat dacă actul judecătoresc poate fi atacat cu recurs, dacă cererea dedusă judecătii este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Completul constată că, în speță, cererea de recurs este îndreptată împotriva deciziei din 19 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, care intră în categoria de acte

specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă. De asemenea, aceasta este depusă de către Societatea cu Răspundere Limitată „DFN”, reprezentată de avocații Aureliu Colenco și Denis Calaida, care are calitatea procesuală de reclamantă și este îndreptățită să o conteste, nefiind depusă repetat.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 19 mai 2022.

Materialele cauzei atestă că decizia motivată a fost expediată în adresa SRL „DFN” și avocatului Denis Calaida, la 15 iunie 2022 prin poștă, însă confirmarea recepționării la materialele cauzei nu este. (f.d. 108, vol. II)

Recursul, declarat la 03 august 2022 de către Societatea cu Răspundere Limitată „DFN”, reprezentată de avocații Aureliu Colenco și Denis Calaida, este în termen.

La data de 17 august 2022, Curtea Supremă de Justiție a notificat BC „Moldova-Agroindbank” SA copia recursului motivat, explicându-i dreptul de a depune referință asupra criticilor formulate în recurs.

La 16 septembrie 2022 BC „Moldova-Agroindbank” SA a depus referință, solicitând respingerea ca fiind inadmisibilă cererea de recurs depusă de către SRL „DFN”, cu menținerea deciziei din 19 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la articolul 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs formulată de către Societatea cu Răspundere Limitată „DFN”, reprezentată de avocații Aureliu Colenco și Denis Calaida, este inadmisibilă, pentru motivele ce succed.

Verificând motivele de casare, invocate în recurs, completul Colegiului atestă că acestea nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, deoarece se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă, nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul de admisibilitate reține că recursurile exercitate conform Secțiunii a II-a au caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

Urmează a fi reiterat că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procesual.

Aliniatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul

în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Potrivit jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, pe când în recursul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „DFN”, reprezentată de avocații Aureliu Colenco și Denis Calaida, asemenea aspecte nu se regăsesc.

În speță, completul Colegiului menționează că recursul în cauză conține obiecții de fapt și de drept, care deja au fost studiate și verificate de către instanța de apel, primind o apreciere corespunzătoare.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentei la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Drept urmare, se reține că argumentele invocate de către recurentă nu pot constitui temei de admisibilitate a recursului, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normei de drept material sau a normei de drept procesual, așa cum formal invocă Societatea cu Răspundere Limitată „DFN”, reprezentată de avocații Aureliu Colenco și Denis Calaida și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

În astfel de circumstanțe, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „DFN”, reprezentată de avocații Aureliu Colenco și Denis Calaida, ca fiind inadmisibil.

Conform celor expuse, în temeiul art. 431, alin. (1) și (2), art. 433, lit. a), 440, alin. (1) și (1¹) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „DFN”, reprezentată de avocații Aureliu Colenco și Denis Calaida, împotriva deciziei din 19 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Victor Burduh

Maria Ghervas